

2021 YILI RAMAZAN AYI MESAJI

Evveli rahmet, ortası mağfiret, sonu ise cehennemden kurtuluş olan mübarek Ramazan ayına yaklaşmış bulunmaktayız. **12 Nisan Pazartesi günü** kılacağımız ilk teravih namazının ardından **(Pandemi dolayısıyla vaka sayılarının artmasından dolayı bu sene teravih namazlarımızı evlerimizde kılacağız)** **13 Nisan Salı günü** tutacağımız oruç ile Ramazan ayına girmiş olacağız. Başkanlığımız, Ramazan ayında bireysel ve toplumsal hayatımıza ışık tutan bir temayı kamuoyunun gündemine taşıyarak toplumsal bir duyarlılık ve farkındalık oluşturmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda 2021 yılı Ramazan ayı teması "**Şifa Ayı Ramazan**" olarak belirlenmiştir. Tüm dünyada ve ülkemizde etkisini devam ettiren salgın hastalık bir taraftan ruhumuzu bunaltırken diğer taraftan da sağlığımızı, hayatımızı olumsuz yönde etkilemektedir. Böyle bir dönemde Ramazan ayı, orucuyla, Kur'an tilavetiyle, teravihiyle, iftarıyla, sahuruyla ve fitresiyle salgın hastalıktan bunalan ruhumuza ve bedenimize şifa olmaktadır. Ramazan, müminler için şifa olan Kur'an-ı Kerim'in indiği aydır. Bin aydan daha hayırlı olan Kadir Gecesi bu ayda bulunmaktadır. Bu ayda, Peygamberimiz (s.a.s.) ve Cebrail (a.s) karşılıklı Kur'an-ı Kerim okurlardı. Peygamberimizin bu sünneti vesilesi ile günümüzde Ramazan ayı boyunca mukabeleler okunmakta, okunan mukabeleler gönlümüze huzur vermekte, ruhumuza şifa olmaktadır. Ramazan ayı, oruç ayıdır. Oruç manevi olarak arınmamızı sağlamaktadır. Bunun yanında orucun beden sağlığına da faydaları bulunmaktadır. Oruç ile insan vücudundaki hücreler yenilenmektedir. Hz. Peygamber (s.a.s.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır: "Her şeyin bir zekâtı vardır. Vücudun zekâtı da oruçtur. (İbn Mâce, Sıyâm, 44.) İslam'ın beş esasından bir tanesi olan zekâtın kelime anlamı içinde temizlenme ve arınma manâları da bulunmaktadır. Oruç tutarken, insan manen olduğu kadar maddî manâda da temizlenmektedir. Peygamberimizin hastaların sadaka ile tedavi edilmesine yönelik tavsiyesi fitre, zekât ve sadakanın şifa olduğuna işaret etmektedir. Ramazan ayında verilen fitre, zekât ve sadaka Müslüman toplumun kardeşlik, dayanışma, paylaşma ve yardımlaşma duygularını artırmaktadır. Bu yönüyle Ramazan ayı, toplumsal hayatımız için de şifadır.

Bu vesile ile aziz milletimizin ve İslam âleminin Ramazan ayını tebrik eder, bu ayın bütün insanlığın sağlık, sıhhat ve huzuruna vesile olmasını Yüce Allah'tan niyaz ederiz.

Not: 2021 yılı fitre miktarı 28 TL olarak belirlenmiş olup üst sınırı yoktur.

DİNAR İLÇE MÜFTÜLÜĞÜ

ORUÇ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

ORUÇ

İslâm'ın beş esasından biri de Ramazan ayında oruç tutmaktır. Oruç, niyet ederek tan yerinin ağarmaya başlamasından (yani imsak vaktinden) itibaren güneş batıncaya kadar yememek, içmemek ve cinsi ilişkiden uzak durmak suretiyle yerine getirilen bir ibadettir.

Oruç, bizi dünyada kötülüklerden sakındıran, ahirette cehennem ateşinden koruyan ve günahlarımızın bağışlanmasına vesile olan önemli bir ibadettir.

Peygamberimiz şu müjdeyi veriyor:

"Kim inanarak ve mükâfatım Allah'tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır." (Buhari,Savm,7)

Orucun Faydaları

a) Oruç, Ahlâkımızı Güzelleştirir

Oruç, belirli bir süre sadece aç kalma olayı değildir. Oruç, köklü bir irade terbiyesi; insanı kötü alışkanlıklardan temizleyen, iyi huylar kazandıran bir ahlâk eğitimidir.

Peygamberimiz (A.S.) şöyle buyuruyor:

"Her kim yalan söylemeyi ve yalanla iş görmeyi bırakmazsa, Allah onun yemesini, içmesini bırakmasına değer vermez." (Buhari,Savm,8)

b)Oruç kötülüklerden Korur

Kur'an-ı Kerim'de orucun farz oluşunu bildiren âyette Yüce Allah:

"Ey iman edenler! Sizden öncekilere farz kılındığı gibi, sizin üzerinize de oruç farz kılındı, ta ki korunasınız." (Bakara:183) buyurarak orucun hikmetine dikkatimizi çekmiştir.

Nitekim Sevgili Peygamberimiz orucun bu koruyucu özelliğini güzel bir benzetme ile şöyle açıklamıştır: **"Oruç bir kalkandır."** (4) Bilindiği gibi kalkan, eskiden savaşlarda insanı düşmanın kılıcından koruyan bir vasıta idi. İşte oruç, müslümanı dünyada günah işlemekten, âhirette cehennem ateşinden koruyan bir vasıtaadır.

c)Oruç, Merhamet Duygularım Geliştirir

Peygamberimizin eşi Hz. Aişe diyor ki: "Allah'ın Resülü üç gün peşpeşe karnını doyurmamıştır. İsteseydi doyururdu. Lâkin yoksulları doyurup, kendisi aç kalmayı tercih ederdi."

Hz. Aişe, Peygamberimizin vefatından sonra ne zaman bir yemek yese ağlamaya başlardı. Bir defasında niçin ağladığı kendisine sorulunca şu cevabı vermiştir: "Hz. Muhammed (AS) sağlığında doyasıya bir günde iki defa yemek yiyemedi. Onu hatırladığım için ağlıyorum." (Tirmizi Zühd,38)

d) Oruç Sağlığı Korur

Sevgili Peygamberimiz, orucun sağlığımız yönünden önemini şöyle belirtiyor: "Oruç tutunuz, sıhhat bulursunuz." (Keşfü'l-Hafa,C.2, S.39)

İnsanlığın büyük mürşidinin söylediği bu söz, tıbben de kanıtlanmıştır. Konu ile ilgili yabancı bilim adamının tesbitleri şöyle:

1940 Nobel Tıp Ödülünü kazanan ünlü bilim adamı Dr. Alexis Carrel "U Hanime, Cet Inconnu" adlı eserinde, oruç sırasında organizmalarda depo edilmiş besin maddelerinin harcandığını sonradan bunların yerine yenilerinin geldiğini,böylece bütün vücutta bir yenilenme olduğunu anlatır, orucun sağlık bakımından çok faydalı olduğunu" söyler. (Hayat Ansiklopedisi,Oruç maddesi)

e) Oruç, Nimetlerin Kıymetini Öğretir

İnsan, elinde olan nimetlerin kıymetini ancak bunlar elinden çıktıktan sonra anlar. Fakat iş işten geçtiği için bunun bir yaran olmaz. Oruç tutmakla bir süre nimetlerden uzak kalan insanın gözünde bu nimetlerin değeri daha iyi anlaşılır.

Allah Tealâ şöyle buyuruyor:

"**And olsun, şükrederseniz elbette (nimetimi) artırım**" (İbrahim:7)

f)**Oruç, insana Sabırlı Olmayı Öğretir**

Oruç tutmakla belirli bir zaman kendini yememeye, içmemeye alıştıran insan, hayatta karşısına çıkabilecek güçlülere kolaylıkla sabreder, acılara ve sıkıntılara dayanmasını, zorlukları yenmesini bilir.

Oruçludan Beklenen

Oruç. sadece yemeyi içmeyi bırakmak değil, aynı zamanda kötülüklerden de uzaklaşmaktır. Midemiz, yiyecek ve içeceklerden uzak kaldığı gibi, dilimiz yalandan, ellerimiz haram işlerden, gözlerimiz harama bakmaktan, kulaklarımız yalan ve dedikodu dinlemekten, ayaklarımız kötü işler peşinde koşmaktan uzaklaşarak oruçtan nasibini almalıdır. Oruçludan beklenen budur.

Oruç tutan bir müslüman çeşitli yemeklerle donatılmış sofranın başında helâl olan nimetlere elini sürmez, sabırla iftar vaktini bekler.

Allah'ın emri karşısındaki bu teslimiyet ulvî bir manzaradır. Orucun müslümana kazandırdığı bu irade terbiyesi, insanı nefsanî arzuların esaretinden kurtarıp adeta melekleştiren gerçek bir eğitimidir.

Şimdi insafla düşünelim:

Helâl olan şeylere bile elini sürmeyen bu oruçlu, nasıl olur da harama el uza—tabilir. Vücûdunun ihtiyacı olan faydalı yiyecek ve içecekleri istediği zaman bırakabilen bir mü'min, nasıl olur da zararlı içkileri kullanmaktan vazgeçmez.

Oruç bize, belirli bir süre helâl olan şeylerden uzaklaşmakla haramlardan sakınmayı öğretir.

Orucun Mükâfatı

Lütfü ve ihsanı sonsuz olan yüce Allah, kullarının ibadetlerine, yaptıkları iyiliklere bire ondan yediyüz katma kadar mükâfat vereceğini bildirdiği halde, bir kudsî hadiste: "**Oruç benim içindir, onun mükâfatını ben veririm.**" (Buhari,Savm,9;Müslim Sıyam,30) buyurarak oruca ayrı bir önem vermiş: dolayısıyla mükâfatının çok daha fazla olacağına işaret etmiştir.

Hatta oruçlular kendileri için özel olarak ayrılan, "Reyyan" kapısından cennete girecekleri Peygamberimiz tarafından bildirilmiştir. (Buhari,Savm,9;Müslim Sıyam,30)

Oruç Kimlere Farzdır

Bir kimseye orucun farz olması için kendisinde üç şartın bulunması gerekir. Bunlar:

1. Müslüman olmak, 2. Akıllı olmak, 3. Ergenlik çağına gelmiş bulunmak.

Ergenlik çağına gelmeyen çocuklara oruç tutmak farz değildir. Ancak bünyelerine zarar vermeyecek şekilde çocukları da yavaş yavaş oruç tutmaya alıştırmak uygun olur.

Lohusa olan kadınlarla âdet gören kadınlar bu hallerinin devam ettiği günlerde oruç tutamaz, namaz kılamazlar. Bu sebeple Ramazan ayında tutamadıkları oruçları Ramazandan sonra uygun bir zamanda kaza ederler, yani gününe gün tutarlar. Kılamadıkları namazları ise kaza etmezler.

Oruca Ne Zaman ve Nasıl Niyet Edilir

Orucun önemli bir şartı da niyettir. Niyetsiz oruç sahih değildir. Bu sebeple; niyetin ne zaman ve nasıl yapılacağı bilinmesi gerekir.

Ramazan orucuna akşamdan itibaren kuşluk vaktine kadar niyet edilebilir. Şöyle ki:

Normal olarak oruca sahur yemeğini yedikten sonra niyet edilir. Ancak sahurda uyanamayıp

Yeme içme zamanının bittiği imsak vaktinden sonra kalkan bir kimse, güneş doğmuş olsa bile.

kuşluk vaktine kadar o günün orucuna niyet edebilir. Yeter ki. imsak vaktinden sonra orucu bozacak bir şey yapmasın. Oruç tutmak maksadıyla sahura kalkmak niyet sayılır. Ancak kalb ile yapılan bu niyeti dil ile söylemek daha iyidir.

Sahur ve İftarın Fazileti

Sahurda kalkıp yemek müstehabdır. Peygamberimiz: "**Sahurda yemek yeyiniz, çünkü sahur yemeğinde bereket vardır**" (Buhari,Savm,20;Müslim,Sıyam,9) buyurmuştur.

Peygamberimiz şöyle buyuruyor: "**Oruçlunun iki sevinci vardır: Biri iftar ettiği vakit, diğeri de Allah'a kavuştuğu zamandır.**" (Müslim,Sıyam,30)

Din İşleri Yüksek Kurulunun Fetvalarından Alınmıştır.

Ramazan Orucunu Başka Zamanda Tutmayı Mubah Kılan Öürler

Öürsüz olarak Ramazan ayında oruç tutmamak hem günahdır, hem de cezası vardır. Ancak bir kimse aşağıdaki durumlarda Ramazan orucunu tutmayabilir veya başlamış olduğu orucu bozabilir. Ancak sonradan ilk fırsatta tutamadığı oruçları kaza etmesi gerekir.

1. Hastalık: Bir hasta oruç tuttuğu takdirde hastalısının artmasından veya uzamasından korkarsa oruç tutmayabilir. Hastalığı iyileşince tutamadığı oruçları kaza eder. Hastaya bakan kimse de böyledir. Ancak bu. hastaya bakmak zorunda olan kimsenin oruç tutması halinde zaafa uğrayıp hastaya gerekli bakımı yapamaması sebebiyle hastanın hayatının tehlikeye düşmesi söz konusu olacağı durumlardadır. Böyle bir tehlike yoksa, hastaya bakan kişinin gücü yetiyorsa orucunu tutması gerekir, başka zamana ertelemesi doğru olmaz.

2-Yolculuk: Ramazan ayında yaklaşık 90 km. mesafeye yolculuğa çıkan kimse oruç tutmayabilir. Yolculuk hali bitince tutmadığı günleri kaza eder. Oruç tutmasında bir güçlük yoksa yolcunun oruç tutması daha hayırlıdır.

3-Tehdit edilmek: Orucu bozmak için ölümle veya vücuduna bir zarar verilmekle tehdit edilen kimse orucunu bozabilir. Bozduğu orucu sonra tutar.

4-Gebe ve Emzikli Olmak: Gebe veya emzikli olan bir kadın, oruç tuttuğu takdirde kendisine veya çocuğuna bir zarar geleceğinden korkarsa oruç tutmayabilir. Gebelik ve emziklilik hali sona erince tutamadığı günleri kaza eder.

5-Şiddetli Açlık ve Susuzluk: oruçlu bir kimse açlık veya susuzluk sebebiyle aklının bozulmasından veya vücuduna ciddi bir zarar geleceğinden korkarsa. orucunu bozabilir. Sonra uygun bir zamanda tutamadığı oruçları kaza eder.

6-Yaşlılık ve Düşkünlük: Vücudu günden güne düşen ve oruca dayanamayan iyice ihtiyarlamış olan kimseler oruç tutmayabilir. Bunlar sonradan da orucu kaza edemeyecekleri için tutamadıkları her günün orucunun yerine fidye verirler. İyileşme ümidi olmayan hastalar da böyledir.

Kaza ve Keffaret

Kaza: Bozulan orucun yerine gününe gün oruç tutmaktır.

Keffaret: Bozulan bir gün orucun yerine iki kamerî ay veya altmış gün peşpeşe oruç tutmak demektir. Ayrıca bozulan orucun da kaza edilmesi gerekir. Keffaret sadece Ramazan ayında tutulan orucun mazeretsiz bile bile bozul-masının cezasıdır. Diğer oruçların bozulması halinde yalnız kaza, yani gününe gün oruç tutmak yeterli olur.

Orucu Bozan Şeyler

Ramazan orucunu bozan bazı şeyler hem kaza hem de keffareti. bazı şeyler ise sadece kazayı gerektirir.

Orucu Bozup Kaza ve Keffareti Gerektiren Şeyler

1.Mazeretsiz, oruçlu olduğunu bilerek bir şeyi yemek ve içmek,

2.Oruçlu olduğunu bile bile cinsel ilişkide bulunmak.

Karı kocadan biri ötekine zorla cinsel ilişkide bulunduğu takdirde, zorla ilişkide bulunana kaza ve keffaret. kendisine zorla ilişkide bulunulan kişiye ise kaza lâzım gelir.

3.Ağızına giren yağmur,kar ve doluyu kendi isteğiyle yutmak.

4.Sigara içmek, ödağacı veya anber ile tütsülenip dumanını içeri çekmek.

5.Enfiye çekmek.

6.Buğday ve arpa tanesi yutmak.

7.Dışarıdan bir susam tanesi kadar bir şeyi alıp yutmak.

8.Yenmesi alışılmış olan çamur,kil ve kömür gibi şeyleri yemek,(bazı kimseler bunu severek yerler.)

9.Az miktarda tuz yemek.

- 10.Karısının veya sevdiği bir kimsenin tükürüğünü yutmak.(Bundan evk aldığı için kaza ve keffaret gerekir.Başkasının tükürüğünden öğrenileceği için bundan keffaret gerekmez.)
- 11..Kan aldırdıktan veya sadece karısını öptükten sonra orucu bozulduğu kanaatiyle bile bile orucunu bozmak.

Ramazan ayında mazereti olmadığı halde oruç tutmayan müslüman büyük günah işlemiş olur.Allaha tövbe etmesi ve tutmadığı oruçları kaza etmesi gerekir. '

Orucu Bozup, Yalnız Kazayı Gerektiren Şeyler

- 1.Un. hamur, bir defada çok miktarda tuz ve zeytin çekirdeği gibi yenilmesi ya da yutulması mutat olmayan şeyleri yemek veya yutmak.
 - 2.Taş. toprak, demir, altın ve gümüş gibi şeyleri yutmak.
 - 3.İçi olmayan ceviz ve badem yutmak.
 - 4.Boğazına kaçan kar veya yağmuru kendi isteği olmayarak yutmak,
 - 5.Başkasının zorlaması ile orucu bozmak.
 - 6.Dişleri arasında nohut tanesi kadar kalan yemek kırıntısını yutmak.
 - 7.Abdest esnasında ağızına ve burnuna su alırken kendi elinde olmayarak boğazına su kaçması,
 - 8.Unutarak yiyip içtikten sonra orucunun bozulduğunu zannederek yiyip-içmek,
 - 9.Kendi isteği ile ağız dolusu kusmak.
 - 10.Kendi isteği ile içine veya genzine duman çekmek. Kendi isteği ile olmazsa oruç bozulmaz, (İçeri çekilen duman sigara dumanı olursa keffaret gerekir.)
 - 11.Güneş batmadığı halde,battı zannederek iftar etmek,
 - 12.İmsak vakti geçtiği halde daha vakit vardır zannederek yemek ve içmek,
 - 13.Cinsel ilişki dışında kadına dokunmak veya öpmek sonucu boşalmak,
 - 14 . Ramazan orucundan başka bir orucu bozmak,
 - 15.Misafir iken oruca başlayıp ikamete niyet ettikten sonra yemek,
 - 16.Mukim iken oruca başlayıp sefer mesafesi yolculuğa niyet ederek bulunduğu yerin sınırlarını geçtikten sonra orucu bozmak,
- Bunlardan biri ile orucu bozulan kimsenin akşama kadar yememesi, içmemesi ve cinsel ilişkide bulunmaması vaciptir.

Orucu Bozmayan Şeyler

- 1.Oruçlu olduğunu unutarak yemek, içmek ve cinsel ilişkide bulunmak.
- Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:
"Bir kimse oruçlu olduğunu unutarak yer, içerse orucunu tamamlasın, (sakın) bozmasın. Çünkü onu, Allah yedirmiş, içirmiştir" (Buhari,Savm,7)
- Unutarak yiyip içerken oruçlu olduğunu hatırlarsa hemen ağızını boşaltıp yıkar ve oruca devam eder. Oruçlu olduğunu hatırladıktan sonra boğazından aşağıya bir şey geçerse orucu bozulur. Bir kimse unutarak yiyen bir oruçluyu gördüğünde eğer güçlü kuvvetli olup. oruca dayanabilen bir kişi ise. oruçlu olduğunu kendisine hatırlatır, zayıf ve güçsüz bir kişi ise hatırlatmaz.
- 2.Bir suya dalıp kulağına su kaçmak.
 - 3.Kendi isteği olmayarak boğazına toz ve duman girmek.
 - 4.Kendi isteği olmayarak kusmak.
 - 5.Kendiliğinden içeriden gelen kusuntunun yine kendiliğinden içeriye gitmesi.
 - 6.Uyurken ihtilam olmak.
 - 7.Dokunma ve öpme olmadan sadece bakmak veya düşünmek sebebiyle boşalmak.
 - 8.Eşini öpmek.
 - 9.Geceleyin cünüp olan kimsenin sabaha kadar yıkanmayıp gündüz yıkanması.
 - 10.Dişleri arasında sahur yemeğinden kalan ve nohut miktarından az olan kırıntıyı yutmak.
 - 11.Ağızındaki tükürüğü yutmak.
 - 12.Ağızına gelen balgamı yutmak.
 - 13.Kafasından burnuna gelen akıntıyı içine çekip yutmak.
 - 14.Ağızına aldığı meselâ, dişine koyduğu ilâcın tadını boğazda hissetmek.
 - 15.Gözlerine sürme çekmek.
- Bu saydığımız şeylerin hiçbirisi orucu bozmaz.

Orucu Bozan ve Bozmayan Muayene ve Tedavi Yöntemleri

a) Astım hastalarının kullandığı sprey

Akciğer hastalarının kullandıkları spreyden, bir kullanımda 1/20 ml. gibi çok az bir miktar ağıza sıkılmaktadır. Bunun da önemli bir kısmı ağız ve nefes boruları cidarında emilerek yok olmaktadır. Bundan geriye bir miktarda kalıp tükürük ile mideye ulaştığı konusunda kesin bir bilgi de yoktur. Abdest alırken ağızda kalan su ile kıyaslandığında, bu miktarda çok az olduğu görülmektedir. Halbuki oruçlu, abdest alırken ağzına verdiği sudan geri kalan miktarın mideye ulaşması halinde orucun bozulmayacağı konusunda hadis (Dârimî. Savm, 21) ve İslâm bilginlerinin icmaı vardır. Ayrıca, misvaktan bazı kırıntıların ve kimyevi maddelerin mideye ulaşması kaçınılmaz olduğu halde. Hz. Peygamber'in oruçlu iken misvak kullandığı, sahih hadis kaynaklarında yer almaktadır (Buhârî, Savm, 27; Tirmîzî, Savm, 29). Diğer taraftan, "kesin olarak bilinen, şüphe ile bozulmaz" kaidesi gereğince, mideye ulaşıp ulaşmadığı konusunda şüphe bulunana bu şekilde oruç bozulmaz. Bu itibarla astımlı hastaların, sağlığı oruç tutmalarına uygun olup başka hastalıkları da yoksa, rahat nefes almalarını sağlamak amacıyla ağza püskürtülen oksijenli ilaç orucu bozamaz.

b) Göz damlası

Uzman göz doktorlarından alınan bilgilere göre, göze damlatılan ilaç miktar olarak çok az (1 mililitrenin 1/20'si olan 50 mikrolitre) olup bunun bir kısmı gözün kırılmasıyla dışarıya atılmakta, bir kısmı gözde, göz ile burun boşluğunu birleştiren kanallarda ve mukozasında mesamat yolu ile emilerek vücuda alınmaktadır. Damlanın yok denilebilecek kadar çok az bir kısmının, sindirim kanalına ulaşma ihtimali bulunmaktadır. Bu bilgiler, yukarıdaki bilgilerle birlikte değerlendirildiğinde, göz damlası orucu bozamaz.

c) Burun damlası

Tedavî amacıyla burna damlatılan ilacın bir damlası, yaklaşık 0.06 cm³ tür. Bunun bir kısmı da burun çeperleri tarafından emilmekte, çok az bir kısmı mideye ulaşmaktadır. Bu da, mazmazada olduğu gibi ma'fuv kapsamında değerlendirilebilir.

d) Dil altı

Bazı kalp rahatsızlıklarında dil altına konulan ilaç, doğrudan ağız dokusu tarafından emilip kana karışarak kalp krizini önlemektedir. Söz konusu ilaç ağız içinde emilip yok olduğundan mideye bir şey ulaşmamaktadır. Bu itibarla, dil altı kullanmak orucu bozamaz.

e) Endoskopi, kolonoskopi yaptırmak, makat veya ferçten ultrason çektiirmek

Midedeki hastalığı tespit amacıyla mideyi görüntülemek veya mideden parça almak için yaptırılan endoskopide, ağız yoluyla mideye tıbbî bir cihaz sarkıtılmakta ve işlem bittikten sonra çıkarılmaktadır. Kolonlardaki hastalığı teşhis etmek amacıyla, bağırsak içini görüntülemek veya parça almak için yapılan kolonoskopide, makattan bağırsaklara cihaz gönderilmekte ve işlem bittikten sonra çıkarılmaktadır. Kolonoskopide, hemen daima, endoskopide de genellikle, incelenecek alanın temizliğini sağlamak amacıyla cihaz içinden su verilmektedir.

Endoskopi veya kolonoskopi yaptırmak; makat veya ferçten ultrason çektiirmek; yeme, içme anlamına gelmemekle birlikte, çoğunlukla cihaz içinden su verildiği için oruç bozulur. Ancak söz konusu işlemlerde cihazların kullanımı sırasında sindirim sistemine su, yağ ve benzeri gıda özelliği taşıyan bir madde girmemesi durumunda endoskopi, kolonoskopi yaptırmak, makat veya ferçten ultrason çektiirmek orucu bozamaz.

f) İdrar kanalının görüntülenmesi, kanala ilaç akıtılması

İdrar kanallarına giren cihazlar veya akıtılan ilaçlar orucu bozamaz.

g) Anestezi

Acı ileten sinir yolları üzerinde iletimin değişik seviyelerde engellenmesi anestezi oluşturmaktadır. Lokal, bölgesel ve genel anestezi olmak üzere, üç türlü anestezi vardır. Küçük ameliyatlarda ameliyat bölgesinin yakın çevresine iletimi engelleyen ilaçların verilmesi ile oluşan anesteziye lokal anestezi denir. Vücudun daha geniş bölgeleri, örneğin belden aşağısı veya bir yansı iletimin omurilik düzeyinde engellenmesi için omuriliğe veya omuriliğe varmadan geniş bir sinir grubunun oluşturduğu bağlantı yerleri üzerine ilaç verilerek oluşturulan anesteziye bölgesel anestezi denir. Hastanın uyutulup ağrının duyulması beyin düzeyinde engellenirse bu tür anesteziye genel

anestezi denir.

Anestezi, nefes yolu veya iğne ile vücuda ilaç verilerek oluşturulmaktadır. Nefes yolu veya iğne ile yapılan anestezi, mideye ulaşmadığı gibi, yeme-içme anlamı da taşımamaktadır. Ancak bölgesel ve genel anestezide, acil durumlarda ilaç ve sıvı vermek amacıyla damar yolu açılarak, bu açıklık işlem süresince serum vermek suretiyle sağlanmaktadır. Bu itibarla, lokal anestezi, orucun sıhhatine engel değildir. Bölgesel ve genel anestezide serum verildiği için oruç bozulur.

h) Kulak damlası ve kulağın yıkattırılması

Kulak ile boğaz arasında da bir kanal bulunmaktadır. Ancak kulak zarı bu kanalı tıkadığından, su veya ilaç boğaza ulaşmaz. Bu nedenle kulağa damlatılan ilaç veya kulağın yıkattırılması orucu bozmaz.

Kulak zarında delik bulunsa bile, kulağa damlatılan ilaç, kulak içerisinde emileceği için, ilaç ya hiç mideye ulaşmayacak ya da çok azı ulaşacaktır. Daha önce de belirtildiği gibi, bu miktar oruçta affedilmiştir. Ancak kulak zarının delik olması durumunda, kulak yıkattırılırken suyun mideye ulaşması mümkündür. Bu itibarla, orucu bozacak kadar suyun mideye ulaşması halinde oruç bozulur.

i) Fıtıl kullanmak, lavman yaptırmak

Ağrı kesici, ateş düşürücü olarak veya diğer bazı amaçlarla makattan: mantar ve bazı kadın hastalıklarının tedavisinde ferçten fıtıl kullanılmaktadır. Lavman, tıbbî operasyon öncesi veya kabızlıkta kalın bağırsak da bulunan dışkıının, anüsten içeriye, sıvı verilerek dışarı çıkarılmasıdır. Sindirim sistemi, ağızla başlayıp anüsle sona eren, sindirim borusu ile sindirim bezlerinden oluşur. Sindirim borusu ise, ağızla başlar. Ağızın gerisinde yutak bulunur. Sonra yemek borusu, mide, ince bağırsak, kalın bağırsak, rektum ve anüs gelir. Sindirim ince bağırsaklarda tamamlanmaktadır. Kalın bağırsaklarda ise, sadece su, glikoz ve bazı tuzlar emilmektedir. Kadının terci ile sindirim sistemleri arasında ise bir bağlantı bulunmamaktadır.

Bu itibarla kadınların tercienden kullanılan fitiller, orucu bozmaz. Makattan kullanılan fitiller ise, her ne kadar sindirim sistemine dahil olmakta ise de, sindirim ince bağırsaklarda tamamlandığı, fitillerde gıda verme özelliği bulunmadığı ve makattan fıtıl almak yemek ve içmek anlamına gelmediği için, orucu bozmaz.

Lavman yaptırmak konusunda ise, iki durum söz konusudur; kalın bağırsaklarda su, glikoz ve bazı tuzlar emildiği için, gıda içeren sıvının bağırsaklara verilmesi veya orucu bozacak kadar su emilecek şekilde verilen suyun bağırsakta kalması durumunda oruç bozulur. Ancak, suyun bağırsaklara verilmesinden sonra bekletilmeyip bağırsakların hemen temizlenmesi durumunda, verilen su ile birlikte bağırsaklarda bulunan dışkıının dışarıya çıkarıldığı ve bu esnada emilen su da, çok az olduğu için oruç bozulmaz.

j) İğne yaptırmak, hastaya serum ve kan vermek

İğnenin orucu bozup bozmayacağı, kullanılış amacına göre değerlendirilebilir. Ağrıyı dindirmek, tedavi etmek, vücudun direncini artırmak, gıda vermek gibi amaçlarla enjeksiyon yapılmaktadır. Gıda ve keyif verici olmayan enjeksiyonlar, yemek ve içmek anlamına gelmediklerinden orucu bozmazlar. Ancak gıda ve/veya keyif verici enjeksiyonlar orucu bozar. Hastaya serum veya kan verilmesi de, aynı hükme tabidir.

k) Diyaliz

Böbrek yetmezliği hastalarına uygulanan diyaliz, periton diyalizi, hemodiyaliz olmak üzere iki çeşittir.

Periton diyalizi, karın boşluğuna verilen özel bir solüsyon aracılığı ile, hastanın kendi karın zarı kullanılarak kanın zararlı maddelerden arındırılması ve sıvı dengesinin sağlanması işlemidir.

Hemodiyaliz ise, kanın vücut dışında bir makina yardımı ile temizlenip vücuda geri verilmesi işlemidir. Kan bir iğne aracılığı ile hastanın kolundan alınır. Hemodiyaliz makinası, diyalizör denen bir filtreden kanı sürekli geçirerek zararlı maddeleri ve fazla suyu filtre eder. Filtre edilen temiz kan ikinci bir iğne ile hastanın damarına geri verilir. Bu işlem yapılırken bazen, gıda içerikli sıvı verilmesi gerekmektedir.

Buna göre hastaya herhangi bir sıvı maddesi verilmeden gerçekleştirilen hemodiyalizde oruç bozulmaz. Diğer diyaliz çeşitlerinde ise, vücuda gıda içerikli sıvı verildiği için oruç bozulur.

1) Anjiyo yaptırmak

Halk arasında anjiyo olarak bilinen operasyon, teşhise yönelik (anjiyografi) ve tedaviye yönelik olarak uygulanmaktadır. Anjiyografi vücut damarlarının görüntülenmesi demektir. Damar içine damarların görünür hale gelmesini sağlayan ve kontrast madde olarak tanımlanan ilaç verilerek, anjiyogram adı verilen filmler elde edilir. Anjiyografi sayesinde organları besleyen damarlar görüntülenerek damar hastalıkları veya bu damarlardan beslenen organlara ait tanı koydurucu bilgiler edinilir. Tedaviye yönelik olarak uygulanan anjiyonun klasik yöntemi anjiyoplastidir. Bu ise, dar veya tam tıkalı damarların balon ya da stent denilen özel araçlarla tekrar açılması için yapılır.

Bu bilgiler ışığında gerek anjiyografi. gerekse anjiyoplasti operasyonlarında yemek ve içmek anlamı bulunmadığından, oruç bozulmaz.

m) Biyopsi yaptırmak

Tahlil amacıyla vücudun herhangi bir organından parça alınması (biyopsi), orucu bozmaz.

n) Kan vermek

Kan vermenin orucu bozup bozmayacağı konusunda. Hz. Peygamber'den rivayet edilen "Hacamat yapanın ve yaptıranın orucu bozulur." (Ebû Davûd, Siyam, 28) hadisinden hareketle bazı İslâm bilginleri kan vermekle orucun bozulacağını söylemişlerdir. Din bilginlerinin çoğunluğu ise, Hz. Peygamber'in oruçlu iken hacamat olduğuna dair rivayeti (Buhârî, Savm, 32; Ebû Dâvûd, Siyam, 29) esas alarak kan vermenin orucu bozmayacağını söylemişlerdir.

Bu iki hadis ve diğer rivayetler birlikte değerlendirildiğinde. "Hacamat yapanın ve yaptıranın orucu bozulur." hadisinin "hacamat yapanın ve yaptıranın orucu bozulma tehlikesiyle karşı karşıyadır." şeklinde anlaşılmalıdır. Zira hacamat yapan kişi emerek kanı aldığı için boğazına kan kaçma ihtimali, hacamat yaptıranın ise zayıf düşeceğinden yeme içme zorunda kalma ihtimali bulunmaktadır. Nitekim Enes b. Malik de. hacamat yaptıranın oruçluyu zayıf düşüreceğinden dolayı hoş karşılanmadığını söylemiştir (Buhârî. Savm, 32).

Bu itibarla, oruçlu iken kan vermek orucu bozmaz.

o) Merhem ve ilaçlı bant

Deri üzerindeki gözenekler ve deri altındaki kılcal damarlar yoluyla vücuda sürülen yağ, merhem ve benzeri şeyler emilerek kana karışmaktadır. Ancak cildin bu emişi, çok az ve yavaş olmaktadır. Diğer taraftan bu yeme içme anlamına da gelmemektedir. Bu itibarla, deri üzerine sürülen merhem, yapıştırılan ilaçlı bantlar orucu bozmaz.